



Lasītprasme pirmsskolā no 1,5 – 6 gadiem

**Jelgavas valstspilsētas
pašvaldības pirmsskolas izglītības
iestādes «Sprīdītis» pieredze**

Valodas jomas pamatprasmes

- Klausīšanās prasme
- Runāt prasme
- Stāstīt prasme
- Rakstīt prasme
- Lasīt prasme

Kompleksās prasmes
kalpo par pamatu citām prasmēm

GRIBA

SAJŪTU kvalitātes

**Lasītprasmes
veidošana,
attīstīšana**

SAJŪTU kvalitātes

lielā
motorika

smalkā
motorika

Kustība,
ķermeņa
pārvaldīšana

Fonemātiskā
dzirde

Priekšstatī,
vārdu krājums

pasīvais

aktīvais

emocijas

fantāzija,
iztēle

valoda

uzmanība

uztvere

atmiņa

domāšanas
pamat
operācijas

Psihisko procesu
attīstība

Sajūtu kvalitātes

1,5-3 g.

3 – 5 g.

5 – 7 g.



Sajūtu materiāls visām sajūtām – dažādas kvalitātes

(dažāda lieluma, faktūras audumi, krāsotas marles mazu lellišu ietīšanai, dažādu materiālu lietas – koka, metāla, gumijas, koku lapas rudenī)



Dabas materiāli bēršanai, maisīšanai, izņemšanai, pārlikšanai no viena trauka citā (kastāņi, zīles, čiekuri, valriekstu čaulas u.c.)



Dažādi dārzeņi, augļi (lai var mizot, rīvēt, griezt, pagaršot, pasmaržot, žāvēt virtenēs)



berams, sijājams, verams, kņagējams dažādas struktūras materiāls



Audumi (dažāda raupjuma, lieluma, formas, biezuma, struktūras, no mīksta zīda līdz rupjam vilnas, faktūras), **krāsotas marles** (dažādas toņu nianšes), **atribūti, lai paši apliktu, uzvilktu, ietītu, apklātu**



Smalkie beramie – dabīgie materiāli šķirošanai, apslēptu lietu sataustīšanai, atpazīšanai pēc taustes (lēcas, putraimi, graudi - ja nav alerģijas, mannā, zirņi, pupas; dažāda rupjuma smiltis utt.)



smalkas veramās pērlītes (pacietības krellītes)

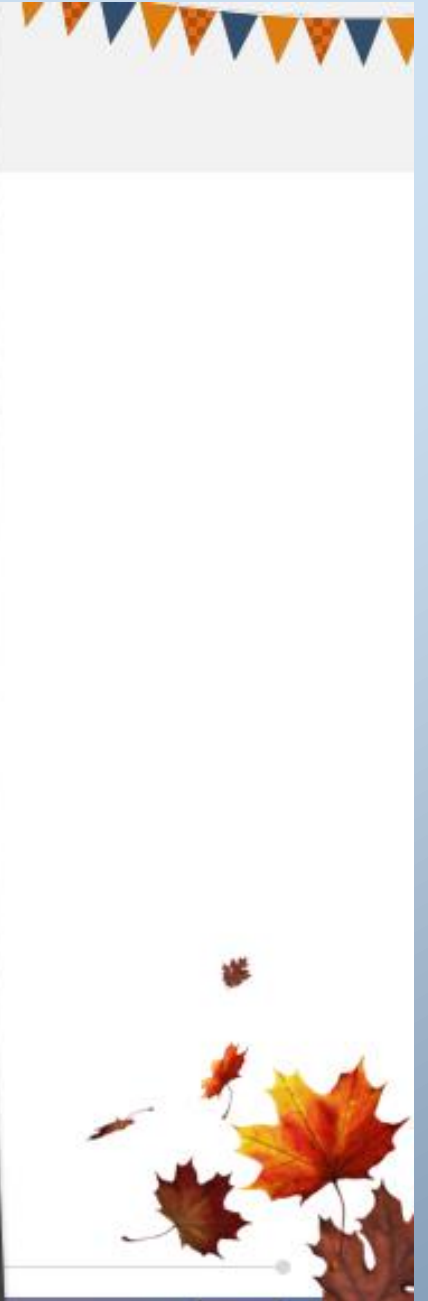
1,5-3 gadi



1,5 – 3 gadi



1,5 – 3 gadi



Valoda/ iztēle/ sociālās attiecības/ caurvijas

Sižeta lomu rotaļas



Valoda/ iztēle/ sociālās attiecības/ caurvijas




Valoda/ iztēle/ sociālās attiecības/ caurvijas





Domāšanas pamatoperācijas


Salīdzināšana, klasificēšana

(2-3 vienādas rotaļlietas, grāmatiņas; lielas un mazas, smagas un vieglas bumbas, kluči, trauki uc.lietas; bumbas, kluči u.c. pamatkrāsās šķirošanai pēc krāsas; kastīti, zīles; mantu kārtošana – katra lieta savā vietā)

 **Analīze/sintēze – procesi, kas veido pamatu vēlākai izpratnei par vārda sastāvu no skaņām** (analizēšana - visa izjaukšana, izņemšana no plauktiem, sintezēšana - salikšana kopā, būvēšana, mantu sakārtošana plauktos; darbošanās smiltīs, tās ar lāpstiņu liekot spainītī)

 **Abstrahēšana – būtiskā izdalīšana, izcelšana – tiek veidoti abstrakti jēdzieni (arī burti, cipari)** (īstenojas uz analīzes pamata, vidē izvietotas piktogrammas ar darbību secību, noteikumiem; lielie drukātie burti, dažādi Loto, didakt. spēles, kurās jāatrod lieko, kopīgo; mīklas, kurās vārds/burts aizvietots ar zīmējumu u.c.)

 **Vispārināšana – priekšmetu un parādību apvienošana vienā grupā, pamatojoties uz būtiskām kopīgām īpašībām, pazīmēm** (balstās uz abstrahēšanas procesu; vidē izvietoti burti – drukātie, rakstītie, lielie, mazie – alfabēts; spēles – atrast pāri, atrast neiederīgo, notikumu secība u.c.)

 **Konkretizācija – tiek akcentētas kādas atsevišķas, individuālas īpašības** (spēles – uzmini pēc apraksta, Kas tas ir? utt.)



Kustība, ķermeņa pārvaldīšana

1,5-3 g.

3 – 5 g.

5 – 7 g.

- 📖 **līdzsvars, pārkāpt, uzkāpt, nokāpt/nolēkt, iekāpt, izkāpt** (plāksnes, virves, līnijas uz grīdas, dažādi zemi šķēršļi, pašu būvēts objekts, kurā var ielīst, kaste, kurā var iekāpt, palīst zem tās...)
- 📖 **Kustība no pleca** (liela formāta zīmēšanas virsmas/papīrs gan vertikāli – uz sienas/tāfeles, gan horizontāli – uz grīdas)
- 📖 **Ar ķermeni izjust taisnās, liektās līnijas** (dažādi apaļas formas objekti ap kuriem iet: galdi, akmens vai celms laukumā; vingrošanas riņķi, taisnstūra veida galdi, paklāja mala iešanai rindā vienam aiz otra, iešana aplī)
- 📖 **Skrien; lec uz abām kājām**
- 📖 **Kāpj pa kāpnēm «pieliekot» kāju, turoties**

- 📖 **Kustība telpā ar visu ķermeni. Līdzsvars. Labā, kreisā puse.**
- 📖 **Kustība elkoņa locītavā** (liela formāta papīrs, tapešu rulli zīmēšanai ar krītiem, krāsām)
- 📖 **Darbošanās ar taisnām, liektām lietām – pamats rakstīšanai** (celtniecības materiāls, dažādi konstruktori, kuros ir gan taisnas, gan lokveida, gan apaļas detaļas. Bumbas dažāda smaguma, lieluma)
- 📖 **Skrien nesaskrienoties ar citiem bērniem, izvairās no šķēršļiem; lec uz abām, vienas kājas; uz, no, pāri šķērslim**
- 📖 **Kāpj pa kāpnēm mainot kājas, pieturoties**

- 📖 **Līdzsvars.**
- 📖 **Krusteniskās kustības.**
- 📖 **Acu – rokas kustību saskaņota darbība** (mešana grozā, kastē, spainī, mērķī utt., pīšana, aušana, tapošana...)
- 📖 **Kustība plaukstu locītavā, pirkstu smalkās motorikas att.** (konstruktori ar daudz, sīkām detaļām; zīmējumi ar smalkām detaļām, izzīmēti līdz sīkumiem, laukums aizpildīts, daudzveidīgu materiālu izmantošana darbos, locīšana, taisnu, liektu, apļveida detaļu izgriešana ar grieznēm)
- 📖 **Skrien mainot virzienu, pēc signāla apstājas, uzsāk skriešanu; lec brīvi mainot kājas, lēkšanas virzienu**
- 📖 **Brīvi kāpj pa kāpnēm nepieturoties**

1,5-3 gadi



Svarīgi ķermeniski
iestrādāt riņķveida un
taisnvirziena kustību.

Psihiskie procesi bērņā
attīstās darbībā.



1,5-3 gadi – kustība no pleca



1,5 – 3 gadi - kustība no pleca



Darbošanās ar taisnām un izliektām lietām






**Fonemātiskā dzirde,
uztvere, dzirdes atmiņa**



1,5-3 g.

3 – 5 g.

5 – 7 g.

 **saklausa dabā, sadzīvē
dzirdamās skaņas, norāda
virzienu/ objektu no kura tās
skan** (dažādi skanoši rīki, kuri skan
vienādi, atšķirīgi. Klausīšanās
klusumā. Grāmatas ar dažādām
skaņām, pirkstu spēles)

 **Saklausa skaņas dabā,
sadzīvē**
 **Saklausa skaņu atšķirības –
klusas, skaļākas, īsas, garas,
dažādas intonācijas,
saklausa īsu – garu vārdu,
vārdus ar līdzīgu skanējumu,
vārda pirmo un pēdējo skaņu**
(dažādi skanoši rīki ritmizēšanai,
garu – īsu, dažāda skaļuma skaņu
radīšanai; vingrināt nosaukt
vārdus, kas sākas ar konkrētu
skaņu, atrast telpā priekšmetus,
kuru nosaukums sākas ar konkrētu
skaņu)

 **Saklausa skaņas dabā,
sadzīvē** (skaņu mīklas)
 **Skaņo vārdus, saklausa īsos,
garos patskaņus, divskaņus,
atšķirības līdzskaņos** (dabas
materiāli dažādu ritma joslu izlikšanai,
vārdu skaņošanai utt.)



Lasīšana un rakstīšana

1,5-3 g.

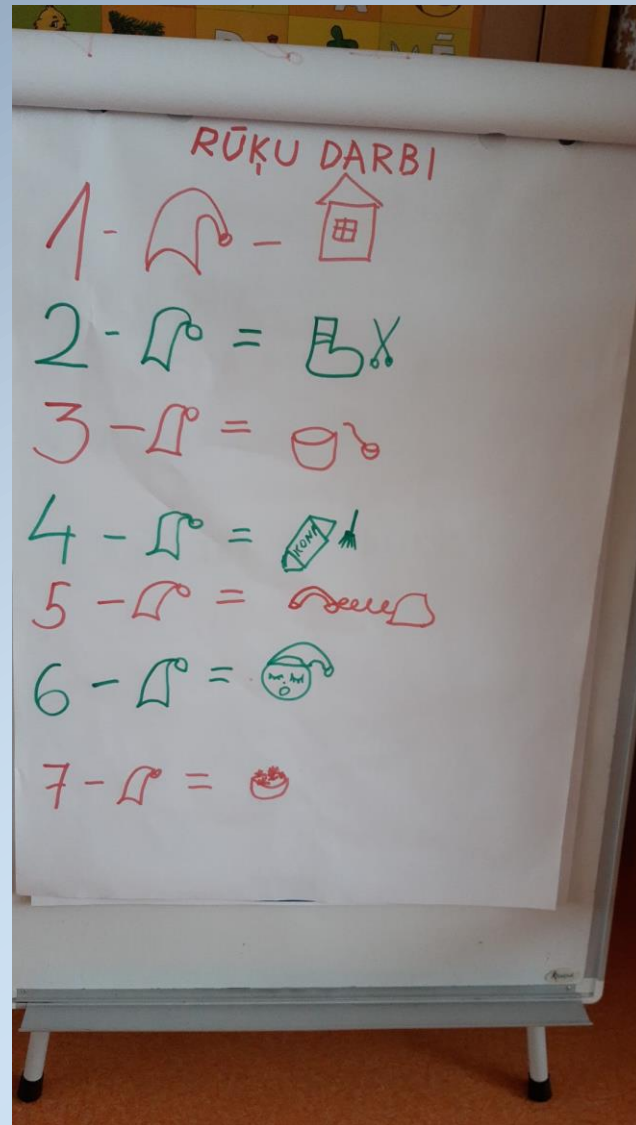
3 – 5 g.

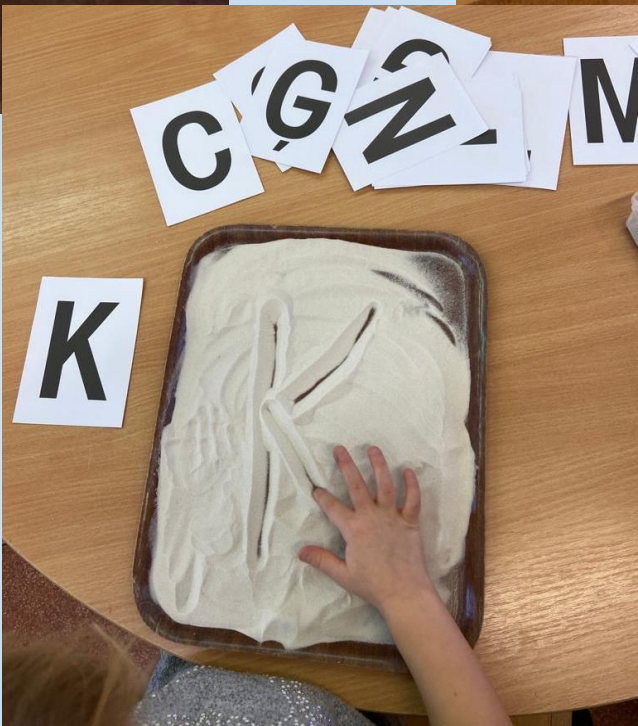
5 – 7 g.

- 📖 atpazīst savu «zīmīti»
- 📖 lasa piktogrammas
- 📖 švīkā, apļo (atdarina ar roku uz papīra ķermeniski piedzīvotās formas)

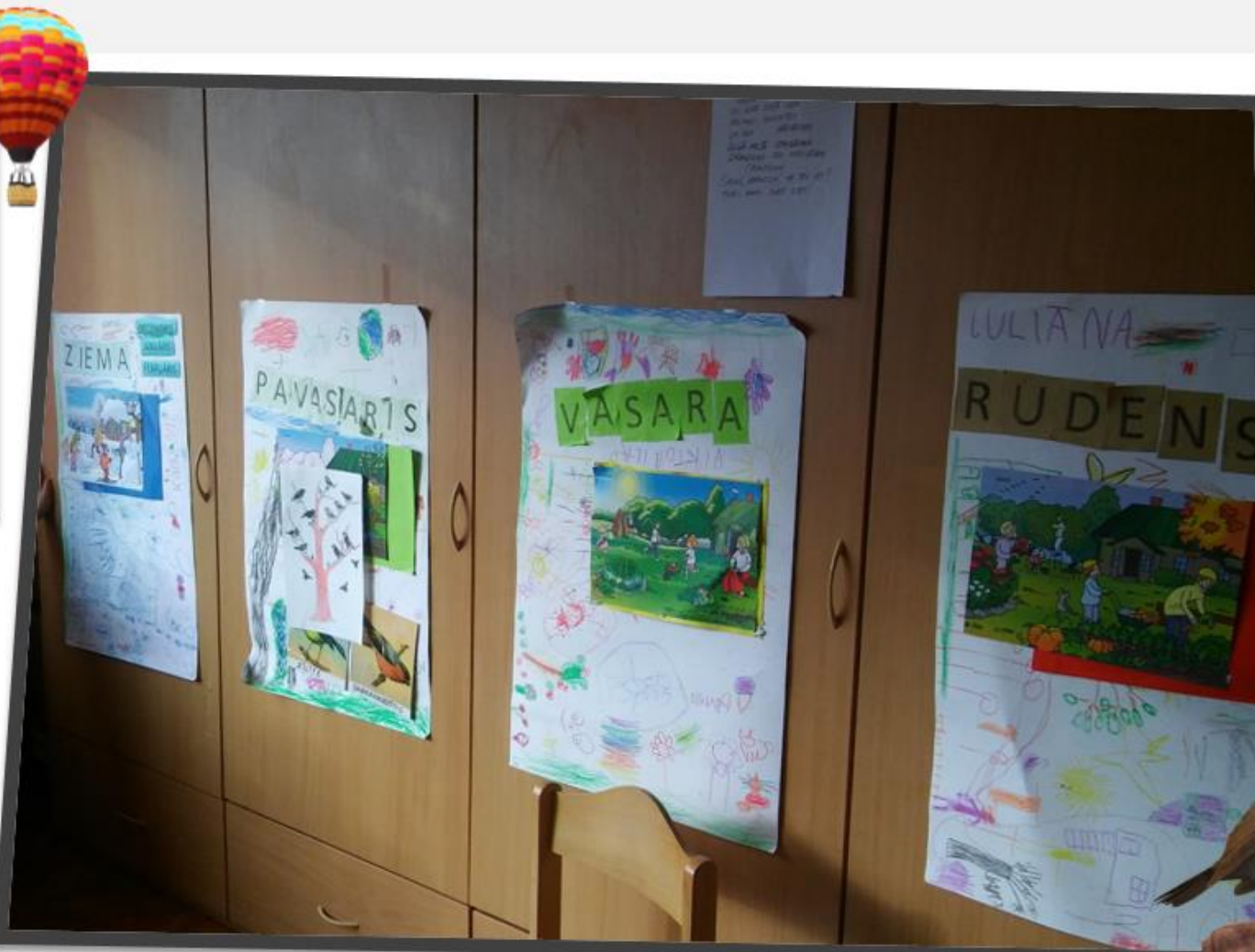
- 📖 atpazīst, drukā, lasa
- 📖 iepazīst LIELOS iespiestos burtus
- 📖 «skribelē» – atdarina ārēji redzamo kustību
- 📖 raksta burtu elementus neierobežotā laukumā

- 📖 pazīst LIELOS iespiedburtus
- 📖 lasa vārdus un saprot izlasīto
- 📖 pazīst mazos iespiedburtus
- 📖 iepazīst un raksta rakstītos burtus





6 gadi



6 gadi «diplomdarbs»



**Iepazīstinot
ar grāmatu:**

**Vispirms rāda
pieaugušais**

**Skaties to
kopā ar
bērnu**

**Sāc ar vāka
apskatīšanu**

**Parādi, kā
šķir lapas**

**Kopīgi
apskatiet
bilde**

**Izlasi
priekšā 1-2
teikumus**

**Lasi vairākas
reizes priekšā**

**Bērns pats «lasa»
vērojot ilustrācijas**

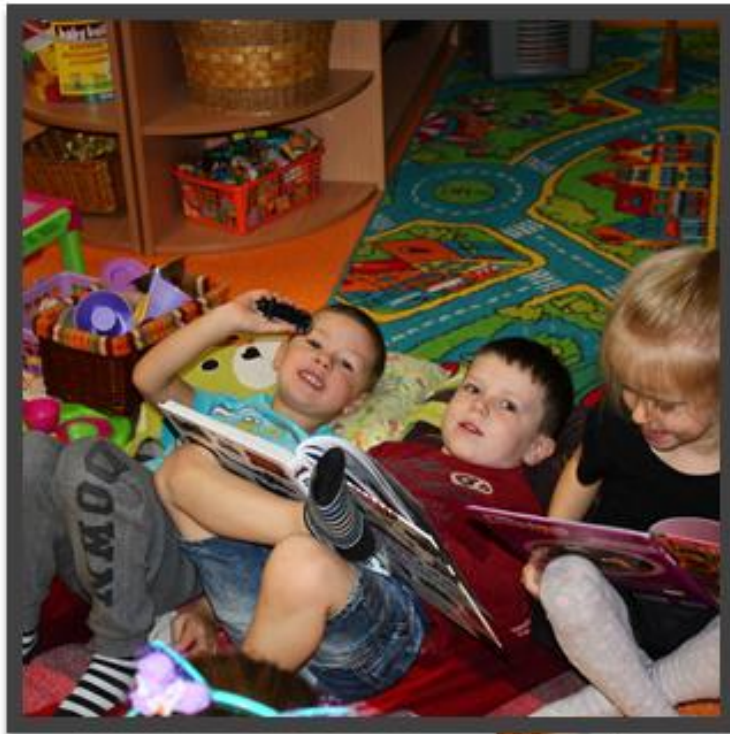
**Vērīguma
attīstīšana**

**Apskatot un
pārrunājot
ilustrācijās
redzamo**

**Grāmatu
ilustrācijas ar
daudz
sīkumiem**

**Kāds objekts,
personāžs
atrodams katrā lpp.
atšķirīgā vietā**

Sadarbība ar ģimeni



5 – 6 gadi



Sadarbība ar bibliotēkām



- grāmatas noteiktam tematam
- bibliotēkas apmeklējums
- iestādes darbi bibliotēkā
- bilžu teātris



**Jebkuras
pamatprasmes
veidošana/attīstīšana**

1,5 – 7 gadi

**Sajūtu
kvalitātes**

**Priekšstatī,
vārdu krājums**

**Kustība,
ķermeņa
pārvaldīšana**

**Domāšanas
pamat
operācijas**

griba

uzmanība

**Psihisko procesu
attīstība**

atmiņa

iztēle

valoda

Uztvere

emocijas



- *Labs lasītpratējs ir bērns, kurš ir gatavs kļūdīties!*
- *Tieši skolotāja entuziasms var palīdzēt bērnam radošajā darbā – atrast vārdiem jēgu gan lasot, gan rakstot.*
- *Darbības vārds «lasīt» necieš pavēles izteiksmi (tāpat, kā piemēram vārdi «mīlēt», «sapņot»)*

Avoti

- www.metodiskiedargumi.lv (ieskaties →laboratorija→lasītprasmes laboratorija ES Erasmus+ programmas projekts «Pedagoga darba sistēma bērnu lasītprasmes attīstībai» Rokasgrāmata pedagogiem «L-A-S-Ī-T kā mācīt un mācīties lasīt» mācāmies un dalāmies→pirmsskolas mācību joma)
- Pirmsskolas izglītības vadlīnijas. Pirmsskolas mācību programma.
- www.skola2030.lv resursi
- Praktiskā darbība balstīta psihologu Elkoņina D.B., Piažē Ž., Vigotska L.S., Studenta J.A., Ļubļinskas A. Teorētiskajās atziņās
- Praksē izmantotas Valdorfpedagoģijas, Montesori pedagoģijas, humānās pedagoģijas piedāvātās metodes, paņēmieni
- Foto, video no pedagoģiskās prakses ikdienā un pedagogu radošo darbu idejām



Paldies par veltīto laiku!